

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 6.8.2003
KOM(2003) 479 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET

om utvecklingen i fråga om konsumtion, tvättning och märkning av ägg

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av förordning (EEG) nr 1907/90 om vissa handelsnormer för ägg

(framlagt av kommissionen)

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET

om utvecklingen i fråga om konsumtion, tvättning och märkning av ägg

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Sammanfattning och slutsatser.....	3
2.	Inledning	3
3.	Äggkonsumtionens utveckling.....	4
3.1.	Ägg i skal och andra äggprodukter	4
3.2.	Konsumtionen av konsumtionsägg uppdelad enligt produktionssystem	5
3.3.	Saluföringskanaler.....	6
3.4.	Producentpriser och detaljhandelspriser	6
4.	Hygienlagstiftning och tvättning av ägg	7
4.1.	Rådets beslut 1994/371/EG.....	7
4.2.	Omarbetningen av lagstiftningen om livsmedelshygien (förslag till hygienlagstiftning)	7
4.3.	Tvättning av ägg.....	9
4.3.1.	Aktuellt läge	10
4.3.2.	Utvecklingen i Sverige.....	11
5.	Saluföring av konsumtionsägg.....	12
5.1.	Direktivet för skydd av värphöns, registreringen av anläggningar	12
5.2.	Saluföring av konsumtionsägg.....	13
5.2.1.	Ägg som produceras i EU	13
5.2.2.	Importerade ägg	14
6.	Rekommendationer och förslag	15

1. SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

Föreliggande rapport bygger på rådets uppmaning att granska trenderna inom äggkonsumtion samt frågor om ägghygien, äggtvättning och äggmärkning för identifiering av producent- och produktionssystem. I rapporten, som bland annat grundar sig på möten med särskilda expertgrupper och uppgifter som har samlats in från handelsorganisationer och medlemsstaterna, beskrivs konsumtions- och saluföringsmönstren för ägg som producerats med olika system. Rapporten har även som syfte att identifiera och lägga fram förslag till tänkbara åtgärder för anpassning av de gemensamma marknadsnormerna för ägg.

Rapporten innehåller följande slutsatser och rekommendationer:

1. Med tanke på bättre spårbarhet för ägg och bättre information till konsumenterna skall märkning av ägg med en särskiljande producentkod varigenom produktionssystemet kan identifieras genomföras från och med den 1 januari 2004 enligt bestämmelserna i förordning nr (EEG) 5/2001 om ändring av förordning (EEG) nr 1907/90.
2. För att underlätta kontrollen av äggförsäljningen på lokala marknader bör stämplingstvånget även gälla ägg som producenter säljer från sin egen produktion på dessa marknader.
3. Strikt övervakad tvättning av konsumtionsägg skall godkännas för en övergångsperiod på tre år för förpackningsanläggningar som den 1 juni 2003 har tillstånd för detta. Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet bör senast den 31 december 2005 ha utarbetat en omfattande vetenskaplig rapport om tvättning av konsumtionsägg.
4. Kommissionen kommer att främja kampanjer som förs av yrkesmässiga organisationer i syfte att informera konsumenterna om de nya bestämmelserna om märkning av ägg.
5. Kommissionen kommer att anpassa förordning (EEG) nr 1274/91, för att tillgodose tillräcklig flexibilitet, särskilt för små producenter när det gäller var äggen stämplas (på hönseriet eller på förpackningsanläggningen), och tilläggsgarantier för att förhindra bedrägerier inom handeln på producent-, förpackar- och grossistnivå.
6. Kommissionen kommer även att lägga fram förslag till ändringar i förordning (EEG) nr 1274/91 när det gäller koderna för identifiering av anläggningar (uppsamlings- och förpackningsanläggningar) och kommer att se till att överlappning undviks mellan handelsnormerna och framtida gemenskapsbestämmelser rörande hygien, särskilt i fråga om tillståndsgivning till sådana anläggningar.

2. INLEDNING

Den 19 december 2000 utökade rådet marknadsnormerna för ägg med en obligatorisk märkning av konsumtionsägg i gemenskapen med en producentkod som gör det möjligt att identifiera produktionssystemet.

I rådets förordning (EG) nr 5/2001 om ändring av förordning (EEG) nr 1907/90 om vissa marknadsföringsnormer för ägg¹ anges att denna bestämmelse skall gälla från och med den 1 januari 2004.

I samma förordning uppmanas kommissionen att lägga fram en rapport, i följande ordalag: ”Kommissionen skall senast den 30 juni 2003 lägga fram en rapport för rådet om utvecklingen av äggkonsumtionen, om konsumenternas och konsumentorganisationernas önskemål, samt om frågor som gäller märkning av ägg och kontroller, åtföljd av lämpliga förslag.”.

Rapporten skall ytterligare, enligt skäl 6 i den nämnda förordningen, ta upp frågan om ”*hur bestämmelserna om livsmedelshygien utvecklats, särskilt när det gäller tvättade ägg, samt om resultaten av förhandlingarna inom Världshandelsorganisationen*”.

Den 16 december 2002 nådde rådet politisk enighet om förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda bestämmelser för genomförandet av officiella kontroller av produkter av animaliskt ursprung, med vissa uttalanden från kommissionen införda i rådets protokoll. Kommissionen konstaterar särskilt att den, enligt förordning (EEG) nr 1907/90 som den ändrats genom förordning (EG) nr 5/2001, kommer att lämna en rapport till rådet senast den 30 juni 2003, tillsammans med lämpliga förslag. I rapporten skall särskilt förhållandet mellan hygienlagstiftning och lagstiftningen om saluföring av ägg behandlas, inbegripet identifieringskoder, tillståndsgivning till anläggningar och tvättning av ägg.

Föreliggande rapport är ett svar på dessa uppmaningar. Rapporten grundar sig bland annat på två expertgruppsmöten med företrädare för producenter samt handels- och konsumentorganisationer. Frågan om tvättning av ägg har även granskats tillsammans med experter och genom ett besök till Sverige. I denna rapport behandlas inte förhandlingarna inom Världshandelsorganisationen eftersom dessa fortfarande befinner sig på ett förberedande stadium.

3. ÄGGKONSUMTIONENS UTVECKLING

3.1. Ägg i skal och andra äggprodukter

Vid uppföljningen av konsumtionen av ägg som livsmedel används i huvudsak två kriterier:

- a) Konsumenternas inköp av ägg.
- b) Försörjningsbalanser.

Uppgifterna rörande hushåll gäller oftast ägg i skal och representerar därför endast en del av den totala äggkonsumtionen. Denna omfattar även inköp av äggprodukter, ägg som används som ingrediens i livsmedel och konsumtionen inom *catering*.

I försörjningsbalanserna beräknas den totala äggkonsumtionen genom att importen och exporten av ägg och äggprodukter adderas respektive subtraheras till och från (den uppskattade) produktionen av ägg, med beaktande av andra bruksändamål än som livsmedel (ägg för ruvning och teknisk användning, förluster, förändringar i beståndet).

¹ EGT L 2, 5.1.2001, s. 1.

Den totala konsumtionen av ägg som livsmedel i medlemsstaterna sedan 1986 (Österrike, Sverige och Finland sedan 1991) beräknad på grundval av försörjningsbalanser och uttryckt i kg per person framgår av tabell 1.

Genomsnittskonsumtionen per person i EU ser ut att ha varit rätt stabil sedan 1990 (mellan 12,5 och 13,5 kg). Denna stabilitet beror på att utvecklingen i de tre grupperna av länder har skilt sig åt. I vissa medlemsstater (Förenade kungariket, Spanien, Italien, Irland) kan man urskilja två perioder, nämligen följande:

- Före nittiotalets början: en sänkning.
- Under de senaste åren: en återhämtning av konsumtionen per person.

För den andra gruppen av länder kan man se en minskning av konsumtionen (Tyskland fram till nittiotalets början, Finland, mindre i Sverige), medan konsumtionen i den tredje gruppen (Nederländerna, Portugal och Italien) har ökat under de senaste åren.

En särskilt viktig faktor när det gäller den totala äggkonsumtionens utveckling i utvecklade länder är den ökande konsumtionen av snabbmat som i sin tur beror på de sociala trenderna (ökande andel enpersonshushåll och kvinnor som arbetar utanför hemmet). Av detta följer att äggprodukter och/eller livsmedel som innehåller ägg i allt högre grad ersätter användningen av ägg i skal inom hushåll och *catering*.

Det finns inte någon omfattande EU-statistik med tillförlitliga data, men trenden bekräftas av flera källor. Uppskattningarna för år 2000 tyder på att 20 % av alla konsumtionsägg bearbetas inom äggproduktindustrin. Denna andel förväntas stiga till över 30 % under de närmaste tio åren, i likhet med utvecklingen i USA där för närvarande en tredjedel av alla konsumtionsägg som produceras går till bearbetning.

3.2. Konsumtionen av konsumtionsägg uppdelad enligt produktionssystem

Parallellt med den ökande medvetenheten i centrala och nordvästra Europa i frågor rörande djurens välbefinnande har från och med sjuttioalet efterfrågan på ägg som inte kommer från burhöns stadigt ökat, och äggproduktionssystemen har anpassats enligt dessa trender.

Inom ramen för de gemensamma marknadsnormerna för ägg behandlades redan så tidigt som 1985 (rådets förordning (EEG) nr 1831/84 och kommissionens förordning (EEG) nr 1943/85) harmoniserade kriterier, märkning och kontroll av ”alternativa” produktionsmetoder (utehöns, frigående höns inomhus, höns i inredda burar).

Dessa produktionsmetoder definierades år 2001 som ett led i genomförandet av rådets direktiv 1999/74/EG om skyddet av värphöns, och från och med 2002 används följande tre kategorier:

- Utehöns.
- Frigående höns inomhus.
- Burhöns.

Utvecklingen av antalet hönor inom alternativa produktionsmetoder kan illustreras på grundval av uppgifter som medlemsstaterna har samlat in enligt bestämmelserna om marknadsnormer. Enligt tabell 2 ökade det totala antalet från cirka 10 miljoner år 1991 till 39 miljoner år 2002, dvs. från 3 till 14 % av alla hönor. I Förenade kungariket, Österrike, Irland, Danmark och Nederländerna är andelen över 20 %, medan Spanien, Grekland och Portugal inte har någon eller endast en liten andel frigående höns i kommersiella hönserier.

Inom detaljhandeln har ägg från utehöns och frigående höns inomhus högre andelar. Detta gäller särskilt i exporterande länder, såväl i Nederländerna som i Danmark och Österrike (nästan 50 %), där stormarknadskedjorna kraftigt har minskat på eller helt och hållet upphört med försäljningen av ägg från burhöns, antingen på eget initiativ och/eller genom påtryckningar från djurskyddsgrupper. Från Tyskland kommer vissa uppgifter om att andelen förpackade ägg med ”särskilda saluföringsvillkor”² inom detaljhandeln har ökat med från 26 % årligen av totalförsäljningen 1998 till 39 % årligen 2000 (källa ZMP). För Förenade kungariket uppskattas att äggmarknaden fram till 2012 kommer att bestå av 50 % ägg från burhöns och 50 % ägg från alternativa produktionsmetoder, där 42 % står för ägg från utehöns och 8 % av ägg från frigående höns inomhus (källa EUWEP, expertgruppens möte i februari 2003).

Marknaden för ekologiskt producerade ägg har liten betydelse. Enligt en undersökning som offentliggjordes år 2002 nådde andelen ekologiskt producerade ägg år 2000 upp till 1,3 % som genomsnitt i EU, med Danmark som ett betydande undantag med en andel på 15 % (se tabell 3).

Försäljningen av ägg från alternativa produktionssystem har år 2000 delvis minskat i vissa länder, till följd av en långsammare ökning av konsumenternas inkomster (källa ZMP).

3.3. Saluföringskanaler

Kommissionen har bjudit in företrädare för producenterna, handeln och konsumenterna till två expertgruppsmöten för att granska konsumtionstrenderna och frågor inom området saluföring av ägg (juli 2002 och februari 2003). Experterna uppmanades bland annat att lägga fram uppgifter om försäljnings- och inköpsmönster för konsumtionsägg. De inlämnade uppgifterna är tyvärr inte representativa för gemenskapen eftersom information endast erhöles från några medlemsstater (se tabellerna 4 a och 4 b).

De nedan anförda slutsatserna är därför giltiga endast för de medlemsstater som anges.

- Direkt försäljning från producenter till konsumenter utgör i regel inte mer än 10 %, utom i Österrike (ekologiskt producerade ägg och ägg från utehöns) och Tyskland. I Tyskland ändrades systemet för insamling av uppgifter från och med år 2003 och detta har resulterat i ett signifikant annorlunda mönster: direkt försäljning (hos producenten, dörr-till-dörr, lokala marknader) har minskat från nästan 50 % av alla hushåll till 22 %.
- Andelen producenter-förpackningsanläggningar varierar starkt beroende på medlemsstat (Spanien 99 %, Frankrike 35 % för ägg från burhöns) och produktionssystem (inga producenter-förpackningsanläggningar för ägg från utehöns/ekologiskt producerade ägg i Frankrike, men en andel på 30–85 % i Österrike).

² Produktionssystemen inbegriper organisk produktion, spannmålsfoder.

3.4. Producentpriser och detaljhandelspriser

Expertgruppens uppgifter rörande detaljhandeln i upp till fem medlemsstater visar att ägg från frigående höns inomhus är i genomsnitt 60 % dyrare än ägg från höns i traditionella burar. Ägg från uthöns och ekologiskt producerade ägg kostar 95–150 % mer för konsumenterna. Dessa prisskillnader är lägre då lågprishandeln (ALDI osv.) blir alltmer engagerad i försäljningen av alternativt producerade ägg.

Prisskillnaderna står i kontrast till följande:

- Uttalanden från konsumentföreträdaren i expertgruppens möte i februari 2003 om att konsumenterna är beredda att betala 40 % mera för alternativt producerade ägg.
- Skillnaderna mellan produktionskostnaderna för ägg³ i olika system är mindre än skillnaderna i detaljhandelns motsvarande priser, dvs. detaljhandelns marginaler är högre för alternativt producerade ägg.

4. HYGIENLAGSTIFTNING OCH TVÄTTNING AV ÄGG

4.1. Rådets beslut 94/371/EG

I rådets beslut 94/371 anges vissa särskilda hygienvillkor för utsläppande på marknaden av hönsägg inom följande kategorier: klass A-ägg, klass B-ägg som varken kylts eller konserverats och oklassificerade ägg. Beslutet gäller dock inte ägg som är avsedda för produktion av äggprodukter.

Beslutets huvudsakliga syfte är reglering av de kritiska stegen i kedjan för produktion och saluföring av ägg. Dessa steg är följande:

- Förvaring och transport.
Enligt beslutet måste äggen förvaras torrt, skyddade från direkt solljus och helst förvaras och transporteras vid en konstant temperatur.
- Leverans till konsumenten.
Enligt beslutet måste äggen levereras till konsumenten inom högst 21 dagar från värpningen. Dessutom gäller att den sista försäljningsdagen skall motsvara datum för minsta hållbarhet minus sju dagar.

Vissa av dessa bestämmelser har beaktats vid omarbetningen av gemenskapens existerande lagstiftning om livsmedelshygien, enligt det som beskrivs nedan.

4.2. Omarbetningen av lagstiftningen om livsmedelshygien (förslag till hygienlagstiftning)

Hygienpaketet är ett av nyckelelementen i vitboken om livsmedelssäkerhet som antogs av kommissionen i januari 2000. Detta paket består av fem rättsakter och kommer att bilda en enda öppen hygienpolitik som samlar, harmoniserar och förenklar EU:s hygienlagstiftning, som tidigare fanns i 17 separata direktiv. Resultatet är fem förslag till förordningar rörande livsmedelshygien, officiella kontroller och frågor kring djurens hälsa.

³ Med antagandet om att år 2000 var ett ”genomsnittså” för producenterna då de erhållna priserna gav nollvinst eller strax över.

Lagstiftningsförfarandet för detta paket har framskridit väl, och paketet överlämnades den 24 juli 2000 till rådet och Europaparlamentet för antagande genom medbeslutandeförfarandet. Det fjärde förslaget antogs och offentliggjordes i december 2000. Dessutom nådde rådet i juni 2000 politisk enighet om det första förslaget och i december 2002 om det andra förslaget. Rådet enades dock om att inte anta någon gemensam ståndpunkt förrän det hade gjort tillräckliga framsteg i fråga om paketets övriga element (i första hand det tredje förslaget), för att försäkra elementens enhetlighet.

Huvudtanken vid omarbetningen av hygienreglerna, särskilt i fråga om de två första förslagen, är att livsmedelsaktörerna har det huvudsakliga ansvaret för säkerheten hos de livsmedel som de producerar. För att säkerställa detta krävs riskanalyser, kontrollprinciper (principerna om riskanalys och kritiska styrpunkter – HACCP) och efterlevnad av hygienreglerna. Detta stämmer överens med det internationellt godtagna synsättet enligt *Codex Alimentarius*. Enligt bestämmelserna skall hygienreglerna tillämpas på livsmedelskedjans alla nivåer, från primärproduktion till leverans till slutkonsumenten ("från bondgården till bordet").

Syftet med paketets första förslag (*Hygien 1*) är inrättandet av en gemensam hygienbas som alla aktörer bör respektera. Förslaget, som omfattar alla livsmedel som härrör från djur och växter, innebär att riktlinjer fastställs för god praxis inom livsmedelssektorerna så att aktörerna inom dessa sektorer får vägledning om livsmedelssäkerhet och genomförandet av HACCP-principerna. Förslaget medför även flexibilitet när det gäller livsmedelsföretag i avlägsna områden, traditionell livsmedelstillverkning och genomförandet av HACCP-principerna i små företag. Enligt förslaget bör alla livsmedelsföretag registreras hos den behöriga myndigheten.

Syftet med det andra förslaget (*Hygien 2*) är fastställandet av detaljerade hygienregler som bör följas av alla livsmedelsaktörer som hanterar livsmedel som härrör från djur (inbegripet ägg och äggprodukter). Förslaget omfattar obearbetade och bearbetade produkter som härrör från djur, men det omfattar även djurbaserade produkter som används vid tillverkning av sammansatta produkter med beståndsdelar som härrör från växter och bearbetade produkter från djur.

Det tredje förslaget (*Hygien 3*) innehåller särskilda regler för organisering av officiella kontroller av produkter som härrör från djur, dvs. av kött, blötdjur, fiskprodukter, mjölk och mjölkprodukter. Dessa regler gäller i tillägg till de allmänna regler som ingår i förslaget till en förordning om officiella kontroller av livsmedels- och fodersäkerhet. Syftet med det fjärde förslaget (*Hygien 4*) är att definiera åtgärder som bör vidtas för att förhindra spridningen av djursjukdomar via produkter som härrör från djur. Slutligen, för att fullborda paketet, finns ett separat femte förslag (*Hygien 5*) avsett att upphäva den befintliga lagstiftningen för ovannämnda områden.

De huvudsakliga bestämmelserna som påverkar äggsektorn finns i paketets två första förslag.

- På nivån för primärproduktion måste äggproducenterna anta god praxis och vidta åtgärder för att säkerställa att livsmedel och livsmedelsråvaror produceras under hygieniska förhållanden. Verksamheten måste bedrivas i enlighet med de allmänna hygienregler som är särskilt utarbetade för primärproduktion (Hygien 1, bilaga I) och, vid behov, i enlighet med de särskilda hygienregler som gäller för förvaring och transport av ägg (Hygien 2, bilaga II, avsnitt X, kapitel I). Verksamheten bör registreras hos den behöriga myndigheten.
- Genomförandet av HACCP-systemet blir obligatoriskt för alla efterföljande produktionssteg. Transportörer, förpackningsanläggningar och anläggningar för tillverkning av äggprodukter måste införa, genomföra och upprätthålla permanenta förfaranden som baserar sig på HACCP-principerna för att säkerställa att de produkter som de släpper ut på marknaden är säkra. Härvid kan dessa aktörer använda de riktlinjer eller kodex för god praxis som har utvecklats i syfte att få fram stödverktyg för den berörda verksamheten.

Aktörerna bör dessutom följa de allmänna och särskilda hygienreglerna.

- De allmänna hygienreglerna (Hygien 1, bilaga II) hänför sig till krav som framförallt gäller infrastrukturen och den utrustning som används inom alla livsmedelsföretag.
- De särskilda hygienreglerna (Hygien 2, bilaga III, avsnitt X, kapitlen I och II) innebär en förenkling av kraven enligt beslut 94/371/EG (se punkt 4.1) och direktiv 89/437/EEG om hygien och hälsofrågor rörande produktionen och utsläppandet på marknaden av äggprodukter.
- Allmänt taget kommer saluföringen av produkter som härrör från djur och som har producerats i gemenskapen endast att godkännas när produkterna helt och hållet har bearbetats vid anläggningar som är registrerade hos den behöriga myndigheten eller, där det är nödvändigt, som har godkänts av denna myndighet. Den verksamhet som utövas av transportörer, förpackningscentraler och anläggningar för tillverkning av äggprodukter kommer att bli föremål för ett tillståndsförfarande. Likaså kommer utsläppandet på marknaden av en produkt som härrör från djur och som hanteras vid en anläggning med tillståndsplikt att godkännas först när produkten är märkt med anläggningens tillståndskod. I utkastet till gemensam ståndpunkt som rådet antog i december 2002 om särskilda hygienregler anges att identifieringsmärkning inte behövs för ägg som berörs av kraven i förordning (EEG) nr 1907/90 rörande stämpling eller märkning. Detta innebär att registreringen och identifieringen av transportörer och förpackningscentraler fortsättningsvis omfattas av de gemensamma handelsnormerna.
- Specifikt taget bibehålls de allmänna kraven rörande förvaring och transport av ägg i förslaget (Hygien 2). Likaså bör leveransen av ägg till konsumenten fortfarande ske inom 21 dagar. Datum för minsta hållbarhet (bäst före-datum) definieras dock inte längre.

4.3. Tvättning av ägg

Enligt Europeiska unionens lagstiftning är det förbjudet att tvätta klass A-ägg avsedda att användas som livsmedel. Produktionen av färska klass A-ägg bör ske på ett sådant sätt att lämpligheten för användning som livsmedel säkerställs. Tvättade ägg bör nedklassas. Detta

står i kontrast till synsättet i vissa tredjeländer, så som USA, Japan och Australien, där det är vanligt att tvätta ägg.

I medlemsstaterna är tvättning av konsumtionsägg vanligt endast i Sverige, eftersom konsumenterna där föredrar tvättade ägg. Även i andra medlemsstater så som Förenade kungariket och Italien anser vissa konsumenter att tvättade ägg är säkrare. Denna uppfattning har uppstått till följd av upprepade fall av matförgiftning som orsakats av äggburen *Salmonella enteritidis* och mediekampanjer i frågan. Den ökade användningen av alternativa system och således en högre marknadsandel av ägg från höns som inte hålls i bur kan leda till fler smutsiga ägg. Dessa smutsiga ägg bör nedklassas och säljas till ett lägre pris, vilket medför en inkomstförlust för producenterna. Detta förklarar det fortsatta intresset för äggtvättning.

I detta sammanhang bör äggets hinna uppmärksammas. Hinnan är ett organiskt skikt som täcker äggets hela yta. Under normala förhållanden och när goda hanteringsmetoder används skyddar hinna ägget mot uttorkning och utgör en normal barriär mot de allmänna föroreningar som finns i floran på äggets yta. Äggets innehåll kan förorenas vertikalt om hönsans äggstockar eller äggledare är infekterade och horisontellt om föroreningar så som fekal material eller damm i redet tränger genom skalet in i ägget. Tvättning av ägg avhjälper inte vertikal överföring av föroreningar. I fråga om horisontell överföring av föroreningar utgör hinna en naturlig barriär. Om ägget inte hanteras på rätt sätt kan skador på hinna leda till att ägget blir svagare och att risken för förorening av innehållet ökar. Skador på hinna kan bero på följande:

- förekomsten av vatten på skalet (kondensation som uppstår om ägg packas våta kan skada hinna)
- järnhaltigt tvättvatten
- fekal förorening av skalet
- fysisk borstning för att avlägsna föroreningar
- högt tryck (till exempel vid tvättning) och dylikt.

Rengöring av ägg måste därför utföras mycket varsamt och försiktigt, för att undvika skador på den naturliga hinna och följaktligen en försämring av äggkvaliteten.

4.3.1. *Aktuellt läge*

Enligt europeisk lagstiftning tillåts inte tvättning av klass A-ägg. I artikel 5.2 i kommissionens förordning (EEG) nr 1274/91 av den 15 maj 1991 om tillämpningsföreskrifter för förordning (EEG) nr 1907/90 om vissa handelsnormer för ägg⁴ anges följande: *”Ägg av klass A får varken före eller efter klassificering tvättas eller på annat sätt rengöras.”*. Det betyder att tvättade ägg måste nedklassas till klass B-ägg, trots att detta sällan tillämpas inom EU, med undantag av Sverige. Oviljan inom EU när det gäller att tillåta äggtvättning beror på risken för skador på hinna (se ovan).

Enligt EU-lagstiftning sammanförs de nuvarande B- och C-klasserna till klass B, och från och med den 1 januari 2004 får klass B-ägg inte längre säljas som konsumtionsägg. Detta ger upphov till problem i Sverige där det är vanligt att tvätta ägg och vissa konsumenter föredrar att köpa tvättade ägg.

⁴ EGT L 121, 16.5.1991, s. 11.

I länder där äggtvättning tillåts anses tvättningen inte utgöra någon större risk för äggen.

Med den moderna äggtvättningsutrustningen som numera används är tvättningen bättre kontrollerad än någonsin. I moderna kommersiella äggtvättningsmaskiner behandlas äggen varsammare.

Det kommersiellt vanliga förfarandet för äggtvättning kan delas upp i följande fyra steg.

1. Vätning
2. Tvättning.
3. Sköljning.
4. Torkning.
5. Därefter följer det normala förfarandet med klassificering och förpackning, dvs. den rutin som även följs vid anläggningar där äggen inte tvättas.

Tvättningskostnaden är inte tung för medelstora och stora förpackningscentraler, och innebär en obetydlig höjning av äggpriset. Kostnaderna uppskattas till 0,01 euro per tvättat ägg och kan anses vara försumbara när konsumenten är redo att betala.

4.3.2. Utvecklingen i Sverige

Tvättning av ägg har tillämpats i Sverige under de senaste fyrtio åren. De svenska konsumenterna föredrar tvättade ägg efter en informationskampanj med starka krav på tvättning från cateringsektorn, särskilt i fråga om sjukhus. Drygt 50 % av konsumtionsäggen tvättas i Sverige.

De svenska myndigheterna anhöll om tillstånd från Europeiska kommissionen att få fortsätta med tvättning av ägg avsedda för den inhemska marknaden. Kommissionen höll ett arbetsgruppsmöte i maj 2003, och den 5–6 juni 2003 besökte kommissionens företrädare Sverige, där de bistods av en högre expert inom området äggtvättning från Förenade kungariket. Vid besöket kunde man se äggtvättningsutrustning vid en anläggning och diskutera äggtvättning med företrädare för den behöriga myndigheten, inbegripet inspektörer från Livsmedelsverket som deltog under hela besöket. Besök avlades vid två äggförpackningscentraler, den ena med äggtvättning och den andra utan. De synpunkter som uttrycktes sammanföll med de åsikter som har kännetecknat debatten om äggtvättning. Äggproduktbranschen kräver rena produkter och även kläckerierna tvättar eller desinfekterar äggen. I Sverige motiveras tvättningen av konsumtionsägg med hänvisning till riskerna för att det finns parasiter, bakterier, virus, svamp, damm eller urat på skalet. I Sverige anses risken vara högre när värphöns flyttas från traditionella burar till golv eller till inredda burar, där hönsen har mer kontakt med strö, gödsel och mikroorganismer som finns i miljön. I Sverige anses även otvättade ägg leda till en korsförorening med andra livsmedel från äggskalet i kylskåp och när ägg hanteras. För närvarande förvaras konsumtionsäggen i Sverige vid en kontrollerad temperatur. Temperaturkontrollkedjan inbegriper producenter, transportmedel, förpackningsstationer, återförsäljare och handel fram till konsumenten. Äggen hålls vid en normtemperatur på 10–15°C.

Det finns för närvarande inte många äggförpackningsstationer i Sverige, hälften av dessa har inte äggtvättning. Den andra hälften tvättar äggen som sedan saluförs som klass B-ägg. Omtvättning av smutsiga ägg som redan har tvättats tillåts inte – detta är en viktig säkerhetsåtgärd.

Systemet fungerar i stort som de system som används i länder utanför EU där tvättning är rutin.

I själva tvättningsprocessen verkar äggen hanteras varsamt, och borstas endast försiktigt. Det förekom dock bristande information om tvättningsens inverkan på äggskalets struktur och risken för skador på hinnan. Maskintillverkarna har i regel inte denna information eftersom äggtvättningsmetoderna anses vara säkra och väl etablerade i andra länder. Den andra förpackningscentralen som besöktes hade uppgifter om äggens hållbarhet (det totala antalet bakterier på skalet och i ägget, Haugh-talet och luftblåsans höjd) genom undersökningar som gjorts i samarbete med det svenska Institutet för livsmedel och bioteknik. Rekommendationer gavs dock om mer direkta metoder för utvärdering av tvättnings effekter på skalets kvalitet.

Vid de förda diskussionerna betonades att den behöriga myndigheten gav sitt starka stöd för fortsatt äggtvättning i Sverige. Vissa återförsäljare och institutionella köpare (exempelvis sjukhus) höll fast vid sin önskan om tvättade ägg, som de ansåg vara renare och säkrare. Det fanns farhågor om att otvättade ägg skulle kunna leda till att en del av dessa köpare övergår till att använda äggprodukter i stället för ägg i skal, och att denna marknad då kunde påverkas av lågprisimport från andra länder. Redogörelse gavs för förfaranden som Livsmedelsverket använder för inspektioner av förpackningsanläggningar. För närvarande är antalet äggtvättningsmaskiner vid anläggningar i Sverige endast cirka 4–5, men vid dessa anläggningar förpackas en stor andel av äggen. Cirka 95 % av produktionsindustrin använder ägg med vitt skal och endast 5 % använder ägg med brunt skal. Små mängder smuts syns bättre på vita än på bruna ägg.

Om organiserad äggtvättning inte tillåts leder detta till en stor frestelse för de svenska producenterna att tvätta äggen olagligt på gården, med användning av undermålig utrustning och otillräckliga skyddsåtgärder. Ett förbud mot olaglig tvättning är svårt att verkställa och frestelsen att tvätta äggen ökar sannolikt när smutskriterierna blir striktare och länderna rör sig mot produktionssystem utan burar där förstklassiga ägg är mer värdefulla men där sannolikheten för att äggskalen förorenas med smuts ökar.

Tekniskt sett borde således frivillig tvättning av konsumtionsägg tillåtas i Sverige genom ett tillfälligt undantag till de allmänna marknadsnormerna. De tvättade äggen bör uppfylla kriterierna för klass A-ägg och ha märkningen ”tvättade ägg” på förpackningen. Undantaget bör begränsas till anläggningar som för närvarande redan tvättar ägg och omfattas av ett införande av mycket strikta normer och kontroller som inbegriper förhandsgodkännande av den utrustning som används. Detta synsätt baserar sig på tidigare undersökningar inom området och de resultat som kom fram vid besöket.

Ett länge anfört argument mot äggtvättning och dess godkännande i hela Europeiska unionen är att tvättning kan användas för att skylla över dålig djurhållning och dålig hygien på gårdar och förpackningscentraler. Äggtvättning borde endast tillåtas när mycket stränga normer införs på gårdar och förpackningscentraler. Eftersom dåligt utförd tvättning kan göra äggen mer sårbara bör endast verksamheter med rätt inställning till livsmedelshygien få tillstånd att tvätta ägg. Detta utesluter inte mindre aktörer.

5. SALUFÖRING AV KONSUMTIONSÄGG

5.1. Direktivet för skydd av värphöns, registreringen av anläggningar

Genom direktiv 1999/74/EG fastställs särskilda krav för skydd av värphöns. Genom direktivet definieras miniminormer för olika produktionssystem och medlemsstaterna tillåts välja det eller de system som är lämpligast. Enligt artikel 7 i direktivet skall alla anläggningar som omfattas av direktivet registreras av medlemsstatens behöriga myndighet och tilldelas ett individuellt särskiljande nummer. Detta nummer kan användas för spårning av ägg som släpps ut på marknaden som livsmedel.

Registreringsförfarandet beskrivs i kommissionens direktiv 2002/4/EG av den 30 januari 2002⁵. Medlemsstaterna har varit skyldiga att senast den 31 mars 2003 anta den lagstiftning som behövs för inrättandet av ett registreringssystem, registrering av alla anläggningar med minst 350 värphöns och tilldelning av en särskiljande kod för anläggningarna.

I maj 2003 sändes formella underrättelser enligt artikel 226 EG till 13 medlemsstater. Fram till den 17 juni 2003 hade endast fyra medlemsstater anmält fullt införlivande och två hade anmält delvis införlivande.

I direktiv 2002/4/EG definieras de uppgifter som krävs för registreringen. I direktivet fastställs också kodnumrets struktur, som skall bestå av en kod för produktionsmetoden så som den definieras i handelssnormerna (1 = utehöns, 2 = frigående inomhus, 3 = burhöns), en tvåsiffrig ISO-kod för medlemsstaten och en identifieringskod för anläggningen. Vad gäller det sista elementet kan medlemsstaterna fritt använda existerande registreringsnummer som redan används för andra ändamål.

5.2. Saluföring av konsumtionsägg

5.2.1. Ägg som produceras i EU

Detaljerade regler för stämpling av skalet på klass A-ägg med *”en kod som anger ett särskiljande nummer för producenten varigenom det är möjligt att identifiera produktionssystemet”* (artikel 7.1 a) skall fastställas i enlighet med det förfarande som anges i artikel 20 i rådets förordning (EEG) nr 1907/90, dvs. genom kommissionens tillämpningsförfordning enligt förvaltningskommittéförfarandet.

Kommissionen kommer därför att lägga fram förslag till ändring i kommissionens förordning (EEG) nr 1274/91 om tillämpningsföreskrifter för förordning (EEG) nr 1907/90 om vissa handelsnormer för ägg.

Ändringsförslagen kommer att i fråga om användningen av producentkoden, angivelse av produktionssystemet och andra relaterade frågor att särskilt omfatta följande punkter:

- Producentkoden och andra angivelser på ägg:
Den producentkod som definieras i direktiv 2002/4/EG måste stämplas på äggen. Utöver denna obligatoriska kod skall det vara frivilligt med en fullständig angivelse av produktionsmetoden på äggen.

⁵ EGT L 30, 21.1.2002, s. 44.

- En förklaring av producentkoden kan anges på förpackningens insida eller utsida.
- Den huvudsakliga frågan gäller var äggen stämplas – på gården eller vid förpackningscentralen. En uppenbar fördel med stämpling på gården är att äggen är klart identifierbara och senare ”misstag” (bedrägerier) kan undvikas. Å andra sidan blir kostnaderna och hanteringsproblemen en betydande faktor vid mindre enheter. Dessutom omfattar stämpling på gården alla ägg, inte bara konsumtionsägg (80 % av den totala produktionen) och ”dubbel” stämpling kommer även att förekomma (gård: kod, förpackningscentral: datum).

Det är därför lämpligt att överväga ett flexibelt system där det är tillåtet att stämpla antingen på gården eller förpackningscentralen. I det senare fallet bör tilläggsvillkor rörande särskiljande av de individuella producenterna fastställas. Detta motsvarar den ståndpunkt som de flesta företrädare i expertgrupperna uttryckte, där de olika grupperna fanns representerade och den utgör inte något hinder för användning och vidare utveckling av certifieringssystem som baserar sig på och främjar gårdsstämpling av ägg.

- I syfte att förbättra spårbarheten av ägg som säljs vid torghandel föreslås upphävande av det undantag enligt vilket producentens egen försäljning på lokala marknader inte omfattas av bestämmelserna i artikel 7.1 a. Erfarenheterna har visat att sådan försäljning i många fall inte begränsas till gårdens egen produktion, och de lokala myndigheterna har svårt att stoppa detta slag av bedrägerier. För att underlätta ett korrekt tillämpande av marknadsnormerna på lokala marknader föreslås därför följande:
 - oklassificerade ägg som överförs från en förpackningscentral till en annan förpackningscentral skall alltid stämplas med producentens kod
 - alla oklassificerade ägg i handeln mellan medlemsstaterna måste stämplas med producentkoden.

5.2.2. Importerade ägg

Stämplingstvånget för konsumtionsägg som saluförs i gemenskapen gäller även för importerade ägg. I artikel 7.1 b i rådets förordning (EEG) nr 1907/90 anges att kommissionen skall undersöka de märkningssystem som är gällande i exporterande tredjeländer.

Beroende på resultatet kan följande två typer av koder användas:

- Om det exporterande landets metoder anses uppfylla gemenskapens normer får de importerade äggen märkas med en särskiljande kod enligt artikel 7.1 a i förordning (EEG) nr 1907/90.
- Om däremot så inte är fallet skall de importerade äggen märkas med en särskiljande kod som anger ursprungsland och att typen av produktionssystem är obekant.

Kommissionens förordning om tillämpningsregler kommer att innehålla detaljerade regler för stämpling av importerade ägg.

Reglernas efterlevnad skall kontrolleras av de nationella behöriga myndigheter som har ansvaret för övervakning av efterlevnaden av relevanta regler för skydd av människors och djurs hälsa. EU:s veterinärlagstiftning i fråga om import av ägg i skal från tredjeländer är för närvarande ännu inte helt harmoniserad. Det är medlemsstaternas uppgift att godkänna förpackningsstationer i EU-godkända tredjeländer från vilka ägg i skal kan importeras till respektive medlemsstat.

I tabell 6 finns en förteckning över tredjeländer från vilka ägg i skal importerades under åren 2000–2002. Huvuddelen av importen var avsedd för aktiv förädling. För vissa delar av importen under ”normala” CIF-prissystem finns indikationer på att importen gäller annat än konsumtionsägg från höns (Mexico: särskilda patogenfria befruktade ägg, USA: kläckägg, Kina, Taiwan och Singapore: vaktelägg).

Kommissionen har därför skrivit till tio tredjeländer med begäran om information om äggklassificering och märkningsregler, kriterier för produktionsmetoder och de producentregister som används (Tjeckiska republiken, Ungern, Litauen, Polen, Norge, Schweiz, USA, Kanada, Israel, folkrepubliken Kina).

Fram till den 20 juni 2003 har svar kommit in från Tjeckiska republiken, Litauen, Schweiz och Israel.

Litauen och Israel har förklarat att deras export av ägg i skal till EU omfattar ägg för bearbetning. Schweiz har angett att ingen export av ägg till EU har registrerats för år 2002 och att det sannolikt inte kommer att förekomma någon handelsexport, på grund av att produktionskostnaderna är högre än i gemenskapen.

Producentregister förekommer i Schweiz och Israel. Litauen håller på att slutföra beredningen av ett förfarande för registrering av äggproducenter enligt direktiv 2002/4/EG och registret skall enligt planerna träda i kraft i juni 2003. I Schweiz (inga burhöns) och Israel måste konsumtionsägg stämplas med kod för ursprungslandet (CH) eller namn eller märkesnamn på det företag som innehar tillstånd (förpackningscentral) och viktkategori (Israel). Ingetdera land har stämpningsplikt rörande produktionsmetod eller producentkod.

Av den dokumentation som tills vidare har erhållits från fyra länder framgår att endast Litauen helt och hållet uppfyller kraven enligt artikel 7.1 b i förordning (EEG) nr 1907/90, förutsatt att landet senast den 1 januari 2004 genomför direktiv 2002/4/EG. Ytterligare information har begärts från Tjeckiska republiken rörande ett antal obesvarade frågor (typ av produktionsmetod och producentregister) samt från Ungern och Polen som inte har lämnat in några svar.

6. REKOMMENDATIONER OCH FÖRSLAG

Efter att ha undersökt konsumtionstrender och frågor rörande ägghygien, äggtvättning och äggmärkning rekommenderar kommissionen att nedan uppräknade åtgärder vidtas.

1. I syfte att förbättra spårbarhet för ägg och informationen till konsumenterna skall märkning av ägg med en särskiljande producentkod varigenom produktionssystemet kan identifieras genomföras från och med den 1 januari 2004 enligt bestämmelserna i förordning nr (EEG) 5/2001 om ändring av förordning (EEG) nr 1907/90.
2. För att underlätta kontrollen av äggförsäljningen på lokala marknader bör stämplingstvånget även gälla ägg som producenter säljer från sin egen produktion på dessa marknader.
3. Strikt övervakad tvättning av konsumtionsägg skall godkännas för en övergångsperiod på tre år för förpackningsanläggningar som den 1 juni 2003 har tillstånd för detta. Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet bör senast den 31 december 2005 ha utarbetat en omfattande vetenskaplig rapport om tvättning av konsumtionsägg.
4. Kommissionen kommer att främja kampanjer som förs av yrkesmässiga organisationer i syfte att informera konsumenterna om de nya bestämmelserna för märkning av ägg.
5. Kommissionen kommer att anpassa förordning (EEG) nr 1274/91, för att tillgodose tillräcklig flexibilitet, särskilt för små producenter när det gäller var äggen stämplas (på hönseriet eller på förpackningsanläggningen), och tilläggsgarantier för att förhindra bedrägerier inom handeln på producent-, förpackar- och grossistnivå.
6. Kommissionen kommer även att lägga fram förslag till ändringar i förordning (EEG) nr 1274/91 när det gäller koderna för identifiering av anläggningar (uppsamlings- och förpackningsanläggningar) och kommer att se till att överlappning undviks mellan handelsnormerna och framtida gemenskapsbestämmelser rörande hygien, särskilt i fråga om tillståndsgivning till sådana anläggningar.

Tabell 1 – Äggkonsumtion per person

i kg

År	BLEU	DK	D	EL	E	F	IRL	I	NL	A	P	FIN	S	UK	EU
1986	14,52	14,80	16,33	11,87	16,26	15,41	11,29	10,50	10,96		6,94			13,13	13,76
1987	14,33	14,36	15,88	12,46	16,15	15,53	11,25	11,70	9,38		7,03			13,58	13,91
1988	12,26	12,04	15,60	12,66	16,27	16,38	10,70	11,58	9,71		7,18			13,15	13,90
1989	12,46	14,19	14,82	12,36	15,85	15,57	9,46	10,42	9,96		7,44			11,50	13,09
1990	13,33	14,66	14,40	11,90	16,27	14,99	9,92	10,39	10,60		7,54			12,37	13,18
1991	13,88	15,03	14,72	11,28	15,24	14,99	11,43	11,27	9,26	12,03	7,75	13,16	12,07	10,64	12,96
1992	14,11	15,76	14,13	11,13	14,40	14,96	10,51	11,57	10,21	11,88	8,20	13,29	12,23	10,33	12,77
1993	14,12	14,95	13,21	11,05	14,70	14,66	9,79	10,67	11,31	13,88	8,40	10,71	12,27	10,22	12,37
1994	14,35	16,08	13,32	10,85	14,35	15,75	8,64	10,51	13,20	13,71	8,68	10,40	10,08	10,21	12,60
1995	14,51	15,86	13,74	10,59	14,69	15,96	9,44	10,52	15,27	13,79	8,37	11,82	11,96	10,02	12,67
1996	14,47	14,06	13,64	10,73	13,02	16,00	7,45	10,28	12,17	13,90	8,26	10,99	12,45	10,71	12,51
1997	14,43	15,16	13,93	10,63	14,35	15,55	7,45	9,86	13,32	14,43	8,25	10,40	12,21	10,86	12,58
1998	16,18	16,25	13,66	10,75	13,78	15,72	6,07	10,52	14,40	14,03	8,84	10,18	12,25	10,49	12,62
1999	14,52	14,51	13,74	10,55	15,10	15,95	7,10	11,79	14,51	13,38	8,92	9,95	11,84	10,08	12,89
2000	13,60	13,96	13,63	10,91	18,01	15,87	9,75	14,72	14,63	13,24	9,21	10,02	11,92	10,36	13,56
2001	12,99	14,62	13,55	11,59	15,64	15,77	9,71	13,02	13,85	13,13	9,86	9,44	11,80	11,43	13,24
2002 u	14,44	15,44	13,61	11,19	16,02	15,35	9,21	13,06	15,88	13,83	9,53	9,83	10,99	12,26	13,26
2003 p	12,87	15,35	13,26	11,02	16,06	15,30	9,14	12,94	11,09	13,49	9,07	9,74	11,13	11,97	12,85

u = uppskattning, p = prognos

Tabell 2 – Alternativ äggproduktion – genomsnittligt antal värphöns (1991–2002)

	År	BLEU	DK	D	EL	E	F	IRL	I	NL	A	P	FIN	S	UK	EU
Utehöns	1991	5 317	45 491	259 302			135 974	133 062	inga data		-		-	-	2 649 087	3 228 233
	1993	5 774	76 220	206 736			750 000	201 822	inga data	486 929	-		-	-	3 760 000	5 487 481
	1995	4 465	340 597	778 123			621 506	215 647		766 488	286 668		inga data		3 993 661	6 720 487
	1996	18 377	381 724	1 524 451			1 100 000	219 000		970 989	285 157				4 192 831	8 407 372
	1997	28 217	352 828	1 381 085			1 150 000	281 673		1 853 136	344 466				4 589 317	9 636 256
	1998	60 756	370 236	1 801 535			1 180 000	318 000		2 175 000	456 433				5 153 516	11 059 043
	1999	71 760	393 599	2 267 166			1 270 000	364 526		2 650 000	542 992				6 019 357	13 036 408
	2000	96 836	311 024	2 899 353			1 482 000	435 215	15 850	3 500 000	589 007				6 281 793	15 022 071
	2001	156 042		3 160 936			2 109 806	469 750	18 281	4 144 311	680 557			15 552	6 555 983	16 941 685
	2002			4 507 493	2 200			509 686		4 579 992	773 815	30 000			6 926 041	16 555 412
Utehöns,med begränsad areal	1991	17 596		17 026			923 640		inga data		-		-	-		276 079
	1993	43 752		24 126			120 000		inga data	88 201	-		-	-		1 185 375
	1995	28 117		44 268			2 028 056			99 274	310		inga data			2 199 715
	1996	20 742		31 136			1 700 000			91 158	563					1 843 036
	1997	21 052		140 934			2 000 000		7 727	118 000	1 280					2 287 713
	1998	14 891		139 523			1 370 000			141 000	259					1 665 414
	1999	29 844		197 147			1 889 460		20 123	175 000	3 585					2 311 574
	2000	36 129		217 422			2 112 000		39 573	230 000	5 068			2 720		2 637 844
	2001	51 026		246 991			3 047 661		163 020	226 957	2 002	16 322		30 093		3 782 070
	2002															
Frigående höns inomhus	1991	137 539	349 792	1 122 524			420 234		inga data	2 932 076	-		-	-	8 161	5 179 450
	1993	127 922	297 181	1 322 887					inga data	3 431 460	-		-	-		5 816 553
	1995	212 872	570 356	2 458 605			103 197		174 119	3 435 299	360 503		inga data	550 000		7 504 448
	1996	209 263	666 669	2 353 942					166 304	3 578 470	439 363		25 058	800 000		7 799 706
	1997	282 370	719 362	2 112 330					249 175	3 835 300	555 817		100 975	324 012		7 623 524
	1998	266 457	655 642	2 411 497			8 914		249 387	4 027 000	630 716		141 467	356 987		8 117 351
	1999	275 468	640 174	2 544 508			248 282		449 790	4 200 000	692 375		149 800	500 169	50 637	9 058 828
	2000	378 573	536 735	2 534 619			450 000		599 150	4 710 000	753 274		157 400	472 865	44 421	9 883 763
	2001	364 102		2 688 802			1 309 370		699 853	4 447 359	732 592		197 900	396 759		10 640 880
	2002			3 221 584				55 100		4 994 359	853 860		251 400		1 860 929	10 383 372
Höns i inredda burar	1991	41 107		48 780			88 130		inga data		-		-	-	979 364	1 684 673
	1993	22 960	5 500	6 290				4 960	inga data	414 963	-		-	-	1 230 000	1 756 916
	1995	21 524	53 100	19 683			18 000	4 320		254 870	18 600		inga data	130 000	1 066 604	1 568 101
	1996	9 538	42 000	22 274						190 550	27 600			135 000	1 066 183	1 465 545
	1997	8 607	30 060	34 062						108 840	43 034			301 306	1 222 207	1 705 082
	1998	10 387	23 200	31 315			79 680			114 000	17 875			476 243	1 338 392	2 073 217
	1999	10 142	19 500	54 059			590 090	23 000		135 000	20 393			430 350	1 953 774	3 215 915
	2000	8 838	9 300	66 128			590 080	30 960	12 435	160 000	14 012			415 086	2 039 050	3 331 877
	2001	9 849		123 074			635 960	44 900	23 458	292 660	9 709			698 796	2 031 365	3 869 362
	2002															
TOTALT, alternativa system	1991	201 559	395 283	1 447 632			1 567 978	133 062	inga data	2 932 076	-		-	-	3 636 612	12 627 683
	1993	200 408	378 901	1 560 039			870 000	206 782	inga data	4 421 553	-		-	-	4 990 000	14 738 062
	1995	266 978	964 053	3 300 679			2 770 759	219 967	174 119	4 555 931	666 081		inga data	680 000	5 060 265	17 992 751
	1996	257 920	1 090 393	3 931 803			2 800 000	219 000	166 304	4 831 167	752 683		25 058	935 000	5 259 014	19 515 659
	1997	340 246	1 102 250	3 668 411			3 150 000	281 673	256 902	5 915 276	944 597		100 975	625 318	5 811 524	21 252 575
	1998	352 491	1 049 078	4 383 870			2 638 594	318 000	249 387	6 457 000	1 105 283		141 467	833 230	6 491 908	22 915 025
	1999	387 214	1 053 273	5 062 880			3 997 832	387 526	469 913	7 160 000	1 259 345		149 800	930 519	8 023 768	27 622 725
	2000	520 376	857 059	5 717 522			4 634 080	466 175	667 008	8 600 000	1 361 361		157 400	890 671	8 365 264	30 875 555
	2001	581 019		6 219 803			7 102 797	514 650	904 612	9 111 287	1 424 860	16 322	197 900	1 141 200	8 587 348	35 233 997
	2002			7 729 077	inga data			564 786		9 574 351	1 627 675		251 400		8 786 970	(26 938 784)
TOTALT, värphöns	2002	12 069 000	3 553 000	45 821 000	7 013 000	42 615 000	53 560 000	2 121 000	51 394 000	32 738 000	5 762 000	5 731 000	3 715 000	5 106 000	32 907 000	304 107 002

Tabell 3 – Andelen ekologisk äggproduktion och konsumtion år 2000 (%)

Medlemsstat	Produktion (volym)	Konsumtion (värde)
B	0,3	0,5
DK	15,1	8,1
D	1,4	1,3
EL	0,0	0,0
E	0,1	0,1
F	2,1	1,6
IRL	inga data	inga data
I	0,3	0,4
L	5,6	inga data
NL	0,3	1,3
A	3,5	2,2
P	inga data	inga data
FIN	1,2	1,1
S	2,1	1,3
UK	2,0	1,9
EU-genomsnitt	1,3	1,2

Källa: U. Hamm och övriga: "Analysis of the European market for organic food", 2002.

Tabell 4 a – Försäljningskanaler för konsumtionsägg

Burhöns	E	F	A	
% av försäljningen producent till konsument			2	
- på gården			2	
- på lokala marknader		10	2	
- dörr-till-dörr			6	
TOTALT	<1	10	13	
grossistmarknader	<1	0	40	
förpackningscentraler	91	83	6	
industri	8	7	35	
detaljhandlare/catering	<1	0	0	
export	<1	0	90	
Producent-förpackares andel av totalmängden (%)	99	35		
Frigående höns inomhus och höns på djupströbädd	E	F	A	
			frigående höns inomhus	frigående höns på djupströbädd
% av försäljningen producent till konsument			6	2
- på gården			2	2
- på lokala marknader		10	0	2
- dörr-till-dörr			8	6
TOTALT		10		
grossistmarknader			75	1
förpackningscentraler		90	2	90
industri			15	1
detaljhandlare/catering			0	2
export			90	30
Producent-förpackares andel av totalmängden (%)		2		
Ägg från utehöns	E	F	A	
% av försäljningen producent till konsument			10	
- på gården			10	
- på lokala marknader		10	2	
- dörr-till-dörr			22	
TOTALT	10	10	1	
grossistmarknader			15	
förpackningscentraler	90	90	1	
industri			61	
detaljhandlare/catering			0	
export			85	
Producent-förpackares andel av totalmängden (%)	<1	0		
Ekologiskt producerade ägg	E	F	A	
% av försäljningen producent till konsument			15	
- på gården			15	
- på lokala marknader		10	5	
- dörr-till-dörr			35	
TOTALT		10	1	
grossistmarknader			15	
förpackningscentraler		90	1	
industri			48	
detaljhandlare/catering			0	
export			50	
Producent-förpackares andel av totalmängden (%)		0		

Källa: Expertgruppen, februari 2003

Tabell 4 b – Hushållens inköp av ägg i Tyskland

	TIDIGARE GRUPP			NY GRUPP
	2000	2001	2002	januari – april 2003
Gård, dörr-till-dörr	40	39	38	14
Veckomarknad	9	9	9	8
Lågprishandel	28	29	32	46
Konsumentmarknad	13	13	13	20
Annan	11	10	8	12

Tabell 5 – Produktionskostnader och detaljhandelspriser för ägg år 2002 (€ per 100 ägg)

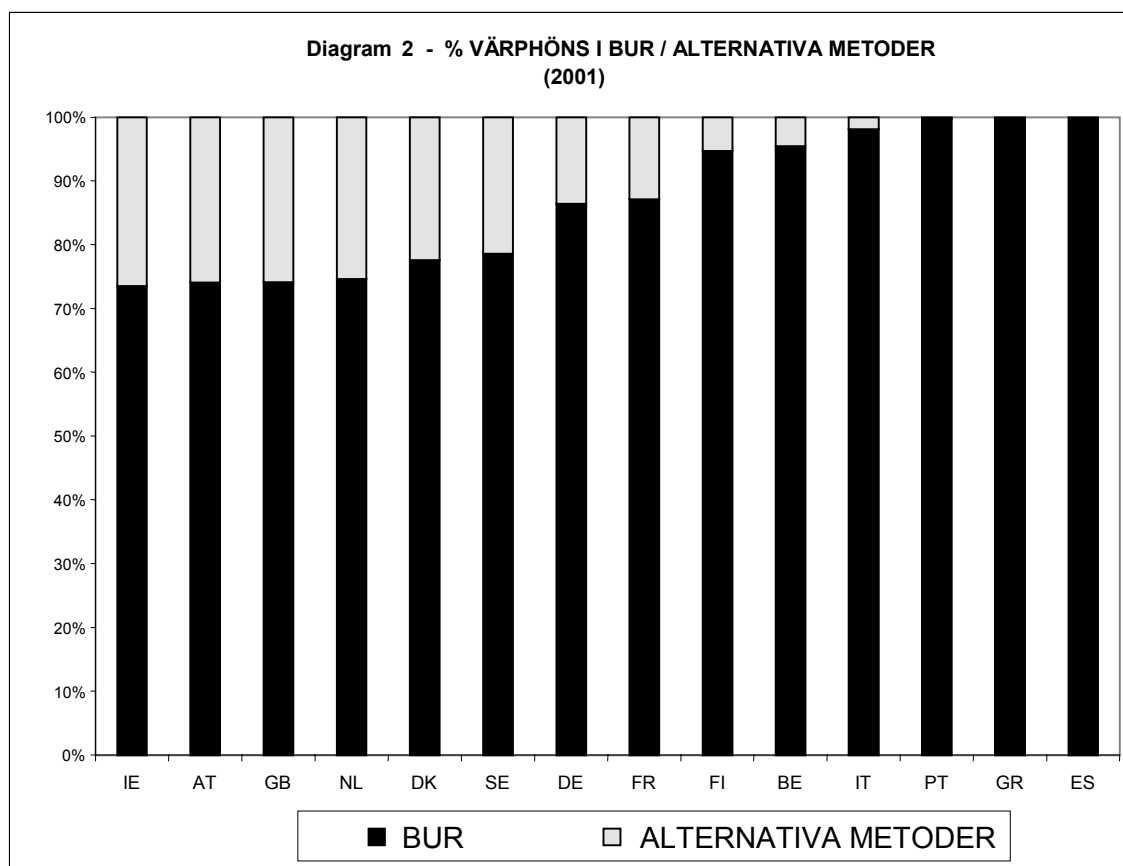
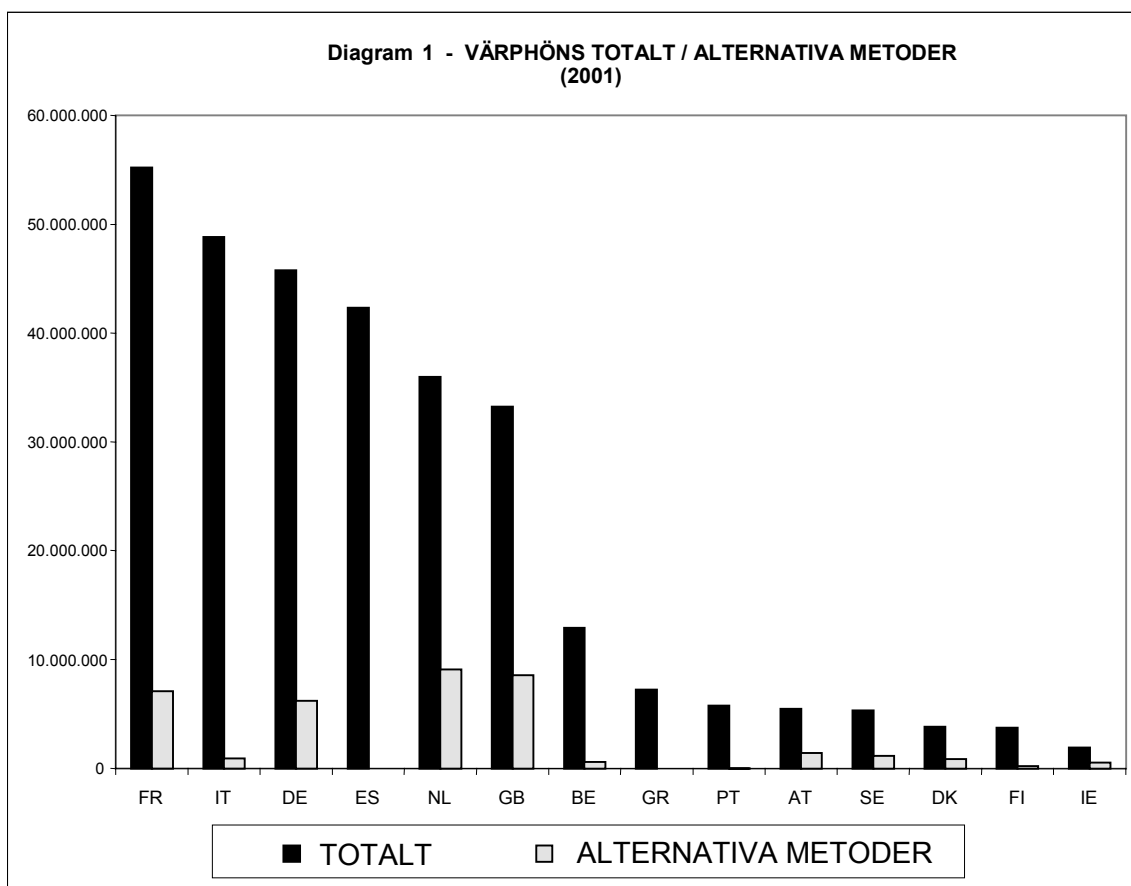
Typ av ägg	Medlemsstat	Produktionskostnader		Detaljhandelspris	
Traditionell bur	D	4,20	a)	9,3	(M)
	F	4,60		14,4	(2001)
	E	4,10	a)	9,0	(M)
	NL	4,40		9,9	(2001)
	A	4,30		min. 8,6	
Frigående höns inomhus / frigående höns på djupströbädd	D	5,50		16,3	(M)
	NL	5,44		13,4	(2001)
	A	4,90		min. 14,5	
Utehöns	D	6,40		17,2	(M)
	F	6,73		23,7	(2001)
	A	5,30		min. 20,3	
Ekologisk produktion	D	-		28,7	
	F	11,00		31,7	(2001)
	NL	10,70		20,0	(2001)
	A	7,70		min. 35,0	

Källa: Expertgrupp, ZMP, LEI a).

Tabell 6: Import av konsumtionsägg – genomsnitt 2000–2002

	TOTALT		NORMALT SYSTEM		AKTIV FÖRÄDLING	
	t	euro/t	t	euro/t	t	euro/t
Tjeckiska republiken	1 808	613,0	989	620,1	794	602,7
Litauen	347	581,2	112	708,8	213	521,1
Ungern	250	1 711,9	230	1 777,9	20	952,4
Polen	2 011	554,2	1 065	539,7	718	594,9
Norge	240	647,5	58	825,4	181	590,2
Schweiz	5	1 044,2	5	1 044,2		
USA	4 223	889,7	1 091	1 639,5	3 132	628,5
Kanada	14	1 146,3	14	1 146,3		
Mexico	24	13 173,7	24	13 173,7		
Chile	1	9 008,8	1	9 008,8		
Israel	1 824	563,5	967	586,6	857	537,3
Singapore	3	3 493,6	3	3 493,6		
Kina	185	1 809,0	185	1 809,0		
Taiwan	3	3 517,3	3	3 517,3		
Hongkong	4	2 480,2	4	2 480,2		
TOTALT	10 947	777,9	4 756	1 010,0	5 916	603,8

Källa: Comext

MOTIVERING

Genom förordning (EG) nr 5/2001 om ändring av förordning (EEG) nr 1907/90 om vissa handelsnormer för ägg inför rådet en obligatorisk märkning av konsumtionsägg i gemenskapen med en producentkod med vars hjälp produktionssystemet kan identifieras. Märkningsplikten träder i kraft den 1 januari 2004.

I samma förordning uppmanar rådet kommissionen att lägga fram en rapport, i följande ordalag: *"Kommissionen skall senast den 30 juni 2003 lägga fram en rapport för rådet om utvecklingen av äggkonsumtionen, om konsumenternas och konsumentorganisationernas önskemål, samt om frågor som gäller märkning av ägg och kontroller, åtföljd av lämpliga förslag."*

Rapporten skall ytterligare, enligt skäl 6 i den nämnda förordningen, ta upp frågan om *"hur bestämmelserna om livsmedelshygien utvecklats, särskilt när det gäller tvättade ägg, samt om resultaten av förhandlingarna inom Världshandelsorganisationen"*.

Föreliggande rapport är ett svar på dessa uppmaningar. Rapporten grundar sig bland annat på två expertgruppsmöten med företrädare för producenter samt handels- och konsumentorganisationer. Frågan om tvättning av ägg har även granskats tillsammans med experter och genom ett besök till Sverige. I denna rapport behandlas inte förhandlingarna inom Världshandelsorganisationen eftersom dessa förhandlingar fortfarande befinner sig på ett förberedande stadium.

De huvudsakliga slutsatserna i föreliggande rapport är följande:

1. För att underlätta kontrollen av äggförsäljningen på lokala marknader bör även ägg som producenter säljer från sin egen produktion på dessa marknader stämplas.
2. Strikt övervakad tvättning av konsumtionsägg bör godkännas för en övergångsperiod på tre år för förpackningsanläggningar som den 1 juni 2003 har tillstånd för detta. Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet bör senast den 31 december 2005 ha utarbetat en omfattande vetenskaplig rapport om tvättning av konsumtionsägg.
3. Kommissionen kommer att främja kampanjer som förs av yrkesmässiga organisationer i syfte att informera konsumenterna om de nya bestämmelserna för märkning av ägg.
4. Kommissionen kommer att anpassa förordning (EEG) nr 1274/91, för att tillgodose tillräcklig flexibilitet, särskilt för små producenter när det gäller var äggen stämplas (på hönseriet eller på förpackningsanläggningen), och tilläggsgarantier för att förhindra bedrägerier inom handeln på producent-, förpackar- och grossistnivå. Inom ramen för denna förordning kommer kommissionen även att lägga fram förslag till anpassningar som gäller kontrollnummer för förpackningsanläggningar och se till att överlappning undviks mellan handelsnormerna och framtida gemenskapsbestämmelser rörande hygien, särskilt i fråga om tillståndsgivning till sådana anläggningar.

Rådets förordning (EEG) nr 1907/90 bör därför ändras med avseende på den första och den andra slutsatsen.

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om ändring av förordning (EEG) nr 1907/90 om vissa handelsnormer för ägg

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av rådets förordning (EEG) nr 2771/75 av den 29 oktober 1975 om den gemensamma organisationen av marknaden för ägg⁶, särskilt artikel 2.2 i denna,

med beaktande av kommissionens förslag⁷, och

av följande skäl:

- (1) Enligt gemenskapslagstiftningen skall det från och med den 1 januari 2004 bara finnas två äggklasser. Ägg av klass B bör inte längre säljas som konsumtionsägg. Detta skapar viss oro i en del medlemsstater där det är vanligt förekommande att äggen tvättas och konsumenterna föredrar tvättade ägg. Kommissionen har därför blivit ombedd att även i fortsättningen tillåta tvättning av ägg.
- (2) Det bör genom ett undantag vara tillåtet att tvätta konsumtionsägg på frivillig basis. Tvättade ägg bör i så fall uppfylla kriterierna för ägg av klass A men på förpackningarna märkas som "tvättade ägg". En förutsättning för detta undantag bör vara att behöriga myndigheter inför strikta normer och kontroller, och att undantaget följs upp genom grundliga vetenskapliga undersökningar om tvättning av ägg.
- (3) Rådets förordning (EEG) nr 1907/90⁸ har hittills inte gällt för producenter som säljer sina ägg på den lokala marknaden, med undantag av försäljning på auktioner. Det har visat sig vara svårt att kontrollera detta undantag, i synnerhet när det gäller begränsningen till jordbrukarens egen produktion. I syfte att underlätta kontrollerna bör producenter åläggas att stämpla de konsumtionsägg som är avsedda att säljas på lokala marknader.
- (4) Efter sammanslagningen av klasserna B och C från och med den 1 januari 2004 får ägg av klass B endast säljas till livsmedelsindustrin och icke-livsmedelsindustrin. Vissa bestämmelser gällande märkningen av ägg och äggförpackningar bör anpassas.
- (5) Förordning (EEG) nr 1907/90 bör därför ändras.

⁶ EGT L 282, 1.11.1975, s. 49. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 806/2003 (EGT L 122, 16.5.2003, s. 1).

⁷ EUT C [...], [...], s. [...].

⁸ EGT L 173, 6.7.1990, s. 5. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 5/2001 (EGT L 2, 5.1.2001, s. 1).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE:

Artikel 1

Förordning (EEG) nr 1907/90 ändras på följande sätt:

1. I artikel 2.3 skall följande läggas till som det andra stycket:

”Ägg som säljs av producenten på en lokal offentlig marknad skall emellertid stämplas i enlighet med artikel 7.1 a.”
2. I artikel 6 skall en ny punkt med följande lydelse läggas till som punkt 4:

”4. Förpackningsanläggningar, som senast den 1 juni 2003 hade tillstånd att tvätta ägg, får under en övergångsperiod fram till och med den 31 december 2006 fortsatt tillstånd att tvätta ägg under noggrann övervakning från den behöriga myndighetens sida, för leverans till slutkonsumenten.

De ägg som avses i första stycket skall uppfylla kriterierna för ägg av klass A men klassificeras som ”tvättade ägg” och märkas som sådana på förpackningarna.

Medlemsstaterna skall informera kommissionen och övriga medlemsstater om namn på och adresser till de förpackningsanläggningar som har tillstånd och vilka övervakningsåtgärder som tillämpas.”
3. Artikel 7.1 a skall ersättas med följande:

”a) Ägg av klass A och ”tvättade ägg” i den mening som avses i artikel 6.4 skall förses med en kod som anger ett särskiljande nummer för producenten varigenom det är möjligt att identifiera produktionssystemet.”
4. I artikel 8 skall punkterna 2 och 3 ersättas med följande:

”2. Ägg av klass A som inte längre uppvisar de kännetecken som fastställts för klassen skall klassificeras som klass B. De skall levereras direkt till livsmedelsindustriföretag som godkänts i enlighet med direktiv 89/437/EEG eller till icke-livsmedelsindustrin, och destinationen skall tydligt anges på förpackningarna.”
5. Artikel 10.1 f skall utgå.
6. I artikel 15 b skall led ee ersättas med följande:

”ee) Förpackningsdag och datum för minsta hållbarhetstid, åtföljt av rekommendationer om lämplig förvaring för ägg av klass A, och förpackningsdag för ägg av klass B.”

Artikel 2

Denna förordning träder i kraft den sjunde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den skall tillämpas från och med den 1 januari 2004.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdat i Bryssel den [...]

På rådets vägnar
Ordförande

FINANSIERINGSÖVERSIKT				
1. BERÖRD BUDGETPOST: B1-2310		ANSLAG: 8 miljoner euro (budget 2003)		
2. ÅTGÄRDENS BETECKNING: Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EEG) nr 1907/90 om vissa handelsnormer för ägg				
3. RÄTTSLIG GRUND: Rådets förordning (EEG) nr 2771/75				
4. ÅTGÄRDENS SYFTE: Tillämpningsföreskrifter för handelsnormer för ägg				
5. BUDGETKONSEKVENSER	12- MÅNADERS- PERIOD (miljoner euro)	PÅGÅENDE BUDGETÅR 2003 (miljoner euro)	FÖLJANDE BUDGETÅR 2004 (miljoner euro)	
5.0 UTGIFTER - SOM BELASTAR EG:s BUDGET (EXPORTBIDRAG/INTERVENTIONER) - NATIONELLA MYNDIGHETER - ANDRA	-	-	-	
5.1 INKOMSTER - EG:s EGNA MEDEL (AVGIFTER/TULL) - NATIONELLA INKOMSTKÄLLOR	-	-	-	
	2005	2006	2007	2008
5.0.1 BERÄKNADE UTGIFTER	-	-	-	-
5.1.1 BERÄKNADE INKOMSTER	-	-	-	-
5.2 BERÄKNINGSMETOD:				
6.0 ÄR FINANSIERING MÖJLIG MED DE MEDEL SOM ANSLAGITS UNDER BERÖRT KAPITEL I DEN LÖPANDE BUDGETEN? JA/NEJ				
6.1 ÄR FINANSIERING MÖJLIG GENOM ÖVERFÖRING MELLAN KAPITEL I DEN LÖPANDE BUDGETEN? JA/NEJ				
6.2 ÄR DET NÖDVÄNDIGT MED EN TILLÄGGSBUDGET? JA/NEJ				
6.3 BEHÖVER MEDEL ANSLÅS I KOMMANDE BUDGETAR? JA/NEJ				
ANMÄRKNINGAR: Åtgärden i sig innebär inga budgetkonsekvenser.				